

המבט הפנימי

מאורעות הזמן מבעל בלבבי משכן אבנה

מלחמה - אתחלתא דגאולה (מגילה יז ע"ב)

עמוד א

מִלְחָמָה לְעֵתִיד לְבוֹא

כתיב בישעיהו (ב, ד) על העתיד לבוא בב"א: לא יִשָּׂא גוֹי אֶל גוֹי חָרָב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה. ודומה לכך במי"כ (ד, ג); לא יִשָּׂאוּ גוֹי אֶל גוֹי חָרָב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה.

יתרבה השלום והמנוחה

פשוטן של דברים, לא יהיה מלחמה היות שאז העולם יתמלא בשלום. כמ"ש הרבינו בחיי (דברים כא, ט) וז"ל, "לא יִשָּׂא גוֹי אֶל גוֹי חָרָב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה", ואז תרבה המנוחה והשלום בעולם לישראל שהם עם מיוחד ונקראים שולמית, שנאמר: (שיר השירים ז, א) "שׁוֹבֵי שׁוֹבֵי הַשּׁוֹלָמִית", ויזבחו לשם המיוחד יתעלה שנקרא שלום, שנאמר: (שופטים ו, כד) "נִיֶּקֶדָה לֹא ה' שְׁלֹום", ויקריבו העולות והשלמים בעיר שנקראת שלום, שנאמר: (בראשית לג, יח) "וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם", ויזכו לשלמות הגוף והנפש בקיום התורה שכולה שלום, שכן אמר שלמה ע"ה: (משלי ג, יז) "דִּרְכֶּיהָ דִּרְכֵי נֵעֵם וְכָל נְתִיבֹתֶיהָ שְׁלֹום", עכ"ל.

ביטול אוה"ע מחמת ברכת השלום לישראל

ועוד עולה מדברי הרבינו בחיי (הנ"ל), שלעתיד לבוא דייקא - לעם ישראל - יתרבה המנוחה והשלום. וביאר החתם סופר (תורת משה במדבר כה, יב) שברכת השלום לישראל יגרום לביטולם של אוה"ע, וז"ל, ידוע דסתם ברכה דישראל הוא - השלום*, ומשום הכי סוף שמונה עשרה ברכת 'שים שלום', ויליף לה במגילה (יח ע"א), דברכה של הקב"ה השלום*. ומשום הכי בברכתן של ישראל כתוב (ישעיהו ב, ד) "לא יִשָּׂא גוֹי אֶל גוֹי חָרָב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה". ואמנם זהו בעצמו בטולן של אוה"ע, כי עיקר חיותם ממזל מאדים, וברכתן היא החרב, וְעַל חֶרֶבָה תִּתְּנָה (בראשית כז, מ), וזה הוא עיקר קיומן, עכ"ל ודו"ק בדבריו.^א

חסידי אוה"ע יתדבקו בתורה לעת"ל

אולם על חסידי אוה"ע נאמר שיש להם קיום לעת"ל ויתדבקו בתורה לעת"ל, כמו שביאר הגר"א (ישעיה ב, ד) וז"ל, וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה – הם השרים הלומדים תכסיסי המלחמה, כי כל העמים ילכו אל הר בית ה' ללמוד תורה, עכ"ל. ועל זמן זה נאמר (ירמיה לא, ב) וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת אָחִיו לֵאמֹר דָּעוּ אֵת ה' כִּי כוֹלָם יַדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטָנָם וְעַד גְּדוֹלָם.

ושורש אותו אור יבקע אף לחסידי אוה"ע, כמ"ש ברבינו בחיי (שמות מ, לח) וז"ל, לעתיד תחזור הנבואה ל'ישראל' כקדמותה והשכינה על מכונתה ויסודתה, ילמדו 'הכל' דעת את ה' בשפע חכמה, (ישעיה ב, ד) "ולא ילמדון עוד מלחמה", (יחזקאל לו, כו) "לב חדש יברא ולב אבן" יוסר ויקרע, אין שטן ואין יצר הרע, עכ"ל.

^א משנה (עוקצין פרק ג משנה יב) וז"ל, אמר רבי שמעון בן חלפתא לא מצא הקדוש ב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום שנאמר (תהלים כ"ט) ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום, עכ"ל. ועיי' בתוספות יום טוב (שם).

^ב מגילה יח ע"א, וז"ל, ומה ראו לומר שים שלום אחר ברכת כהנים - דכתיב ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם. ברכה דהקדוש ברוך הוא - שלום, שנאמר ה' יברך את עמו בשלום, עכ"ל.

^ג ועין רד"ק על הפסוק (תהלים מו, ח) מְשִׁבֵּית מִלְחָמוֹת עַד קֶצֶה הָאָרֶץ וגו'. וז"ל, מְשִׁבֵּית מִלְחָמוֹת. כי באותה המלחמה יסופו לעולם כל המלחמות עד קֶצֶה הָאָרֶץ, כי לא תהיה עוד מלחמה לפי שיכירו הנשואים כי יד ה' היא, וישוּבוּ לעבודת האל כל העולם, כמו שאמר (זכריה יד, ט) וְהָיָה ה' לְמִלְחָמָה עַל כָּל הָאָרֶץ.

המבט הפנימי

מאורעות הזמן מבעל בלבבי משכן אבנה

מלחמה - אתחלתא דגאולה (מגילה י"ז ע"ב)

עמוד ב

מִלְחָמָה לְעֵתִיד לְבֹא

פנימיות וחיצוניות אורו של משיח מביא שלום לעולם

וביטול המלחמה וריבוי השלום הוא מכוח הארת אורו של משיח. שמפנימיות האור באים כולם לקרוא בשם ה' ולעבדו בשכם אחד, כמ"ש ברלב"ג (דברים לג, א) וז"ל, משיח בן דוד אמר ירום ונשא וגבה מאוד, ויתחדשו על ידו אלו המופתים הנפלאים, להפוך אל העמים שפה ברורה לקרא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד, ואז יהיה שלום בעולם, מפני שלא תהיינה אמונות מתחלפות, ולזה נכתבו חֲרַבְתִּיהֶם לְאֵתִים וְנִחַנְתִּיהֶם לְמִזְמֹרוֹת לֹא יִשְׁאוּ גוֹי אֶל גּוֹי חֶרֶב וְלֹא יִלְמְדוּן עוֹד מִלְחָמָה (מִכָּה ד, ג), עכ"ל עיי"ש.^ד

ומצד חיצוניות אורו של משיח, ביאר המצודות דוד (ישעיה ב, ד) וז"ל, השופט - והוא מלך המשיח - הוא ישפוט בין האומות בדברי ריבותם, והוא יברר המשפט לעמים רבים. (ולכן) ישברו כלי המלחמה, לעשות מהם כלי עבודת אדמה. כי לא יעשו עוד מלחמה, ולא ילמדו אותה, כי המשיח ישפוט בדברי ריבותם. עכ"ל.^ה כלומר מלחמה לא תידרש היות שמלך המשיח יברר את ריבם.

דעת הרמב"ם שרק בא"י יבטלו המלחמות

ועיין ברדב"ז (הלכות מלכים פרק יב הלכה א) בדעת הרמב"ם שרק בא"י יפסקו המלחמות אולם בחו"ל עולם כמנהגו נוהג.^ו

^ד ועיין אברבנאל (ישעיה ב, ב) שביאר באופן אחר, עיי"ש. ועיין עוד בדבריו (שם נב, ז ד"ה ולפרסום הגאולה) וז"ל, שיהיה שלום בארץ ולא ישא אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה, ויבשר אותם שיתקרבו אל הש"י שהוא הטוב המוחלט כמ"ש טוב ה' לכל טוב ה' לקווי לנפש תדרשנו (איכה ג, כה), א"כ השמועה הזאת היא כוללת לכל אומות העולם, עכ"ל. ועי"ע בדבריו (חגי ב, ז ד"ה והבטול הד') וז"ל, השלום אשר יעד עליו חגי הוא השלום אשר יעדו הנביאים לימות המשיח בקבוץ גלויותינו ואין ענינו אלא שלא יהיה אחריו מלחמה בכל הארץ לפי שישתתפו האומות כולם באמונת הש"י, וכאשר לא יהיה ביניהם אמונות שונות שהוא הסבה להחזיק במחלוקת לא ישאו גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה, עכ"ל.

^ה ועיין במלבי"ם (שופטים יח, ז), שביאר ארבע סיבות מדוע לומדים מלחמה. ולעת"ל עיי" אורו של משיח יתבטלו כל הסיבות הללו.

^ו ועיין רד"ק על הפסוק (ישעיה יא, ו) וְגַר יִצְאָב עִם כָּבֶשׂ וְנִמְרָ עִם גְּדִי וְרֶכֶץ, וז"ל, והנכון כי טבע החיות לא תתחלף ויטרפו ויאכלו בשר כמו שהם עושים עתה אלא הבטיח את ישראל שהחיות הרעות לא יזיקו בכל ארץ ישראל זהו שנאמר לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי, והטעם כי מלאה הארץ דעה את ה' כיון שהם טובים ושמרו דרך ה' לא תשלוט בהם חיה רעה ולא בבהמות,^ז עכ"ל.